

Ridi F. Wild.

2. hodina.

V předellé hodině jsem vám vykládal o QSL-CARD's. Rekl jsem, že mohou být tištěné i v několika barvách. Vynálezavosti se mezi nekladou. Pouze nesmí QSL-CARD obsahovat reklamní nebo dokonce politické poznámky. Podíváme-li se na obsah, rozdělí se nám QSL-CARD na dvě skupiny. Na listky, které posílají RP-posluchači a na listky, které posílají HAM's (HAM-ěmdr vysílá). Listky RP-posluchačů obsahují pouze údaje o příjmu, listky HAMů obsahují údaje o příjmu i vysílání.

Otiškují vám listek RP-posluchače. Jak vypadá? Nahoře má jméno státu. Pod ním jest adresa toho, kdo QSL-listek posílá. (QRA znamená jméno nebo místo stanice,

CZECHOSLOVAKIA

QRA Antonin Wild, Rokycany 512/II

Station: 5123, frequency: 17.000 MHz, To radio OKIUS

OK-RP 1705

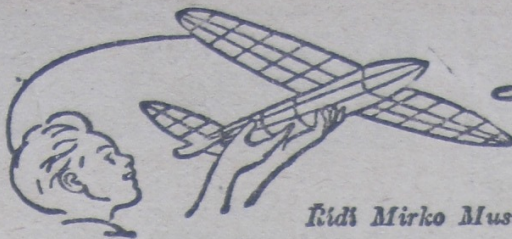
QSL card for OKIUS station, 17.000 MHz, QRA Antonin Wild, Rokycany 512/II

Remarks: For QSL, OKIUS, Antonin Wild, Rokycany 512/II

ať již odposlouchávací nebo vysílač. Adresa má sice zkratku: ADR, ale zde se vžil: QRA). Pod dvojitou čarou je popis přístroje (Receiver znamená přijímač). V tomto případě to byl přenosný (transportable), dvoulampový (twotubes) seperregenerační (o tom si povíme později) přístroj s anténou (serial) dlouhou 2,5 m. Následuje vlastní adresa (To radio OKIUS = stanici OKIUS) a značka odesílatele QSL-listku.

Další řádky jsou lífrováním dopisem. Po dešifrování: Zaslal jsem Váš hlas dne 18. července 1946 o 17. hod. světového času (je stejný jako náš letní) na pásmu 56Mc (ultrakrátké vlny — 5 m). Vaše značky byly sice dosti silné (QRK znamená sílu značek), přesto však jsem se musel dosti namáhat, abych Vám rozuměl (QSA3). Tón Vaší stanice byl velmi dobrý. Modulaci (o té také až později) jsem neměřil. Vaše stanice nezasníkala ani v atmosférickém rušení. Počasí (wx) bylo nádherné. Mnoho srdečných pošetí. V poznámce (Remarks) je prosba sdružení a hodné spojení s cizinou, milý přání zaslání QSL-listku (Pse = prosím) a malý vtip: QRAX znamená místo, kde stanice vysílá (nebo odposlouchává), je-li mimo místo, které jest uvedeno v seznamu (u mne je na př.: QRDA Rokycany, QRAX na př.: Zbiroh). Mý znamená „můj“ nebo „moje“. UR znamená „Váš“ nebo „Vaše“. Otazník znamená otázku nebo možnost. Svorka může znamenati uvažování. Hil jest vykřičníkem zdůrazněný výraz smíchu. Modeláři, pochopíte vtip?

„Víš, Angličané jsou nejpohostinnější národ na světě!“
 „Proč myslíš?“
 „No, protože každý Angličan stále jen říká „Jez, jez, jez!““

Ridi Mirko Musil

Létající modely

„Stopař“

Samonosný hornoplošník

Strojil R. Čížek

Model „Stopař“ je samostatný hornoplošník. Vyniká velmi pěknou stoupavostí a poměrně malou klesavostí díky vhodnému profilu pro malé rychlosti. Novinkou pro některé modeláře, zvláště začátečníky, je výškové kormidlo, které má nosný profil a působí též, kromě účinku stabilisujícího, jako nosný prvek. Je účinnější při přetažení modelu, protože proud vzduchu, obtékající výškové kormidlo s nosným profilem, se „trhá“ mnohem později, než u kormidla s profilem souměrným. Profil křídla sám vyžaduje kormidlo nosné, protože při různých úhlech náběhu mění se poloha působící vztlaku vzhledem k těžišti modelu více, než na příklad u křídla s profilem Clark Y, a tím se i poruší rovnováha. Model je náchylný k „houpání“. Tuto neřest však spolehlivě odstraní nosná výškovka.

Model sám není nijak složitý a je určen jako vývojový model pro trochu pokročilé modeláře. Je řešen (až na podvozek) bez použití bambusu, protože bambus se ještě těžko shání. Koncové obloučky na křídle a kormidlech vyřiznete tedy z 1,5 mm překližky, jsou široké asi 7 mm. Ovšem máte-li bambus, snadno si výkres upravíte (ušetřete na váze).

Opatřte si nejdříve potřebný materiál. Překližka: 1,5 mm — 2 dm², překližka 0,8 mm — 8,5 dm².

Podélníky: 7/2 — 1 kus (1 m dl.), 5/2 — 2 kusy (1 m dl.), 3/3 — 4 kusy (1 m dl.), 3/2 — 1 kus (1 m dl.), 2,5/2,5 — 9 kusů (1 m dl.), 2,2 — 2 kusy (1 m dl.).

10 cm hlin. drátu 1,5 mm, 50 cm ocel. drátu 1 mm, spalíček balsy nebo lípového dřeva 50/30/25 mm, kousek bambusu

16 cm dl. (na podvozek), balíček kaseína, 50 ccm acet. lepidla, 20 m gumy 15/1,5 mm, 1 vrtule o průměru 360 mm, 1 pár koleček o průměru 50 mm, 1 kuličkové ložisko (podle možnosti s volnoběhem), 2 archy papíru na polepení, vypínací lak „Zapon“ nebo „Duko“ lak.

Nyní si rozkresíte trup, křídla a kormidla, ve skutečné velikosti. Při kreslení trupu vezmete z plánu vzdálenosti přepážek a jejich rozměry z tabulky Ostatní rozměry jsou okótovány na plánu.

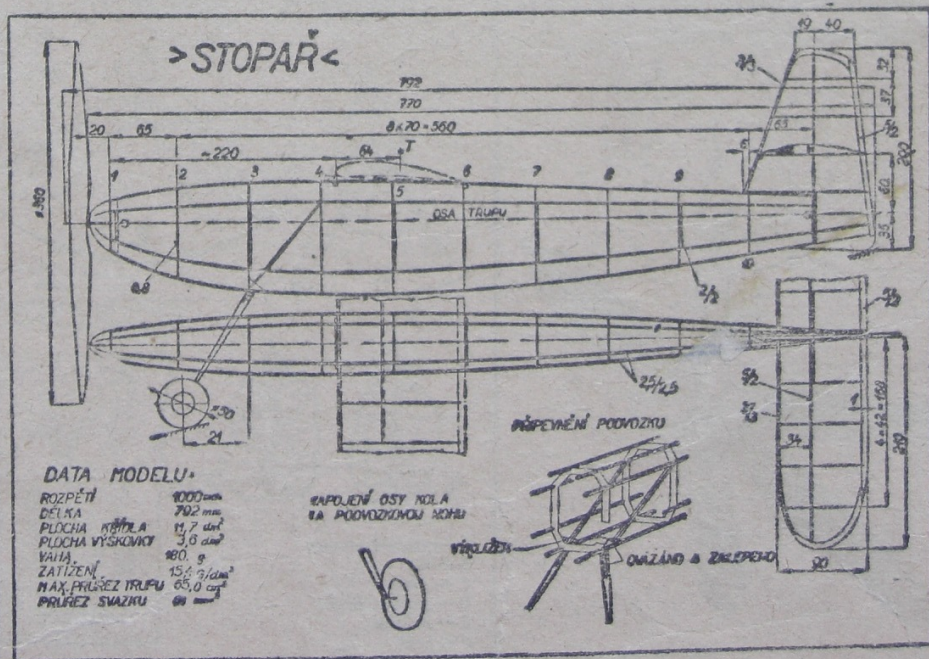
Trup:

Je osmiboký, základ tvoří osm lípových podélníků 2,5/2,5, mezi něž jsou vkládný přepážky z překližky 0,8 mm. Nakreslete podle rozměrů v tabulce. Míry, udávané v tabulce, jsou obrysové míry. Skutečná přepážky jsou o 1 mm menší (mimo přepážku č. 1).

Přepážka č. 1 je vyztužena 8 mm širokými pásky z překližky 0,8 mm, zalepenými mezi podélníky. Na konci trupu jsou podélníky přivázány a přilepeny na steven smérového kormidla. Steven je zhotoven z podélníku 7/2. V místě uchycení podvozku je trup vyztužen diagonálou z podélníků 2,5/2,5 a výklížkem z překližky 0,8 mm, spojujícím spodní podélník, přepážku č. 3 a diagonálu. Přepážka č. 3 je zesílena mezi podvozkem podélníkem 2,5/2,5, vlepeném v místě obrysu trupu. Přepážky č. 3, 5, 7, a 9 jsou mezi středními podélníky zesíleny nalepenou špeřilí 2/2.

Do přepážky č. 1 je uložen balsový (nebo lípový) špalík, tvořící ložisko osy vrtule. Je provrtán a do vývrtu je vsazena hliníková trubička, tvořící vlastní uložení. Výstupek na špalíčku je zhotoven přesně podle výřezu v přepážce č. 1.

Pokračování na str. 139.

Stopař

Pokračování ze str. 138.

...ny nebyl v uložení příliš volný. Jinak je zajištěn jen třením, případně gumou. Na staven směrovky, který je zesílen v oblasti trupu podélníkem 3/3 je začnuty zadní háček pro uchycení gumového svazku. Háček je ohnut z ocelového drátu 1 mm silného.

Směrové kormidlo

Náběžná lišta je z podélníku 3/3, odtoková lišta 2/5. Koncový oblouček je z překližky 1,5 mm. Lze jej nahradit hliníkovým drátem 1,5 mm. Žebra tvoří do profilu přinutě špejtle 2/2, nalepené vpředu na náběžnou a vzadu na odtokovou lištu.

Na staven je upevněn bambusový kolík (nebo bukový) o průměru 3 mm, který nese výškové kormidlo. Kolík se protékne dvěma výklížky trojúhelníkového tvaru 15/15 z překližky 0,8 mm. Cepek se dobře zalepí k stavenu. Spodek trupu je chráněn v místě ocasních ploch překližkovým zakončením, tvořícím zároveň o truhu. V místě spoje žebra a náběžné lišty, 60 mm od osy trupu, je vlepen kolíček o průměru 2,5 mm a 10 mm dlouhý (na něj se navléká očka závěsu výškového kormidla).

Výškové kormidlo

je dvojdielné. Žebra z překližky 0,8 mm mají profil Clark Y, jsou odlehčená a nabežena na nosník 2/5. Náběžná lišta je z podélníku 2,5/2,5, postavena na hranu a vpředu zaoblena. Mezi žebrem 1 a 2 je na nosníku přivázána a nalepena papírová trubička, kterou se výškovka navléká na kolík. T ubičku si zhotovíte z měkkého papíru, který namažete lepidlem a navinete na připravený kolík. Po zaschnutí zatížete na potřebnou délku 40 mm a připevníte na nosník. V žebře č. 1 je kruhový otvor, kterým trubička prochází a do něhož je konec trubičky zalepen. Na přední část žebra je přivázáno a přilepeno očko z hliníkového drátu, jehož ohýbáním měníte úhel nastavení výškového kormidla. Koncový oblouček je proveden stejně, jako u směrovky. Profily žeber výškovky jsou na dolním obrázku ve skutečné velikosti.

Podvozek

tvoří dvě samonosné bambusové nohy, silné 2,5/5 u trupu, ke koncům zeslabené

PŘEPÁŽKA L1

PŘEPÁŽKA L2-10

MÍRA PŘEPÁŽKA	a	b	c	d	e	f
č. 2	90,5	55,5	18,5	18,5	23,5	14,5
3	107,5	67,5	20,5	20,5	29,0	18,5
4	112,5	71,5	21,5	21,0	31,0	20,0
5	111,0	71,5	21,5	19,5	31,0	20,0
6	105,5	68,3	21,5	17,5	29,5	19,5
7	97,0	63,5	20,5	15,6	26,5	17,5
8	86,0	56,3	18,5	14,0	22,3	14,3
9	73,5	47,5	16,5	12,6	18,0	10,6
10	60,0	38,0	13,5	11,3	12,5	6,5

STEVEN SMĚROVKY

na 2/3. Na spodním konci bambusu je přivázána osička kola a zalepena. Kolečko je zajištěno proti vypadnutí lehkým zahnutím přečnivající osy. Na závěsy podvozku, které máme již na trupu připevněné, dobře přivázete a přilepíte obě podvozkové nohy a podvozek je hotov. Je velmi pružný na všechny strany přitom však dostatečně tuhý. Odpadá jakékoliv vnější vyztužení a gumové pérování, takže i odpor celého podvozku je poměrně malý.

Gumový svazek

tvoří 24 až 28 gumových nití 1,5/1,5 mm. Můžete jej provést buď svázaný na obou koncích nebo jen obtočený kolem přední osy a zadního háčku. Před tím jej nezapomeňte dobře promazat mazáním na gumu.

Nosná plocha

vyžaduje největší péči, neboť na ní závisí z největší části zdar našeho snažení. Je použit vyzkoušený a plně osvědčený profil G 5P, ke konci poměrně tenký, a musíte dbát abyste jej přesně doorželi, má-li mít žádané vlastnosti. Žebra jsou z překližky 0,8 mm a vylehčena. Okopírujte přesně jejich tvar. jedno vystříhnete (pro zpracování tenké překližky se výborně hodí nůžky, dávno jistě zcizené z maminciny krabice „pro letecké účely“)

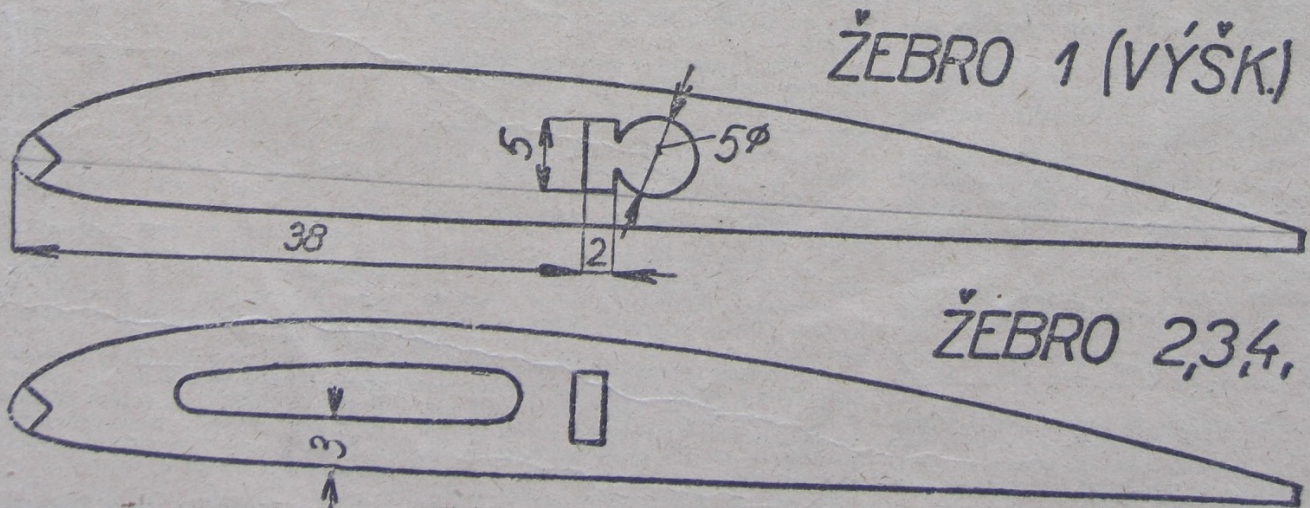
a podle něho potom ostrou tvrdou tužkou obtáhněte ostatní.

Nosník tvoří dva podélníky 3/3, zapuštěné na horní straně profilu o 1 mm a na dolejší o půl mm. Papír se totiž při vypnutí mezi žebra pronese. Proto byla dána žebra poměrně blízko sebe, aby pronesení bylo malé, a nosníky zapuštěny aby nerušily profil. Vystouplé nosníky jsou dosti častým a nežádoucím zjevem u začátečnicků. Značnou vinu na tom má nedostatek dobrých a dobře zpracovaných plánů. Náběžná lišta je z podélníku 3/3, postaveného na hranu a vpředu zaobleného. Odtoková lišta, z podélníku 7/2, má v místě žeber zářezy lupenkovou pilkou, hluboké 1 mm, kam se zasadí a zalepí konce žeber. Provedení koncového obloučku je stejné jako u kormidel.

Po sesazení a zalepení obou pálek nosné plochy spojíte obě výklížkem, jež je z 1,5 mm překližky, dvojitý (předem slepen). Na výklížek se s obou konců navlékne žebro č. 1 a napojí oba konce nosníků, které se přiváží k výklížku nití a zalepí. Mezi žebra č. 1 se vlepe, náběžná a odtoková lišta a překližkovými výklížky se spojí se žebry. Důkladně zalepí!

Zkontrolujte, zda mají obě půlky stejný náběh, a jste s křídlem hotovi.

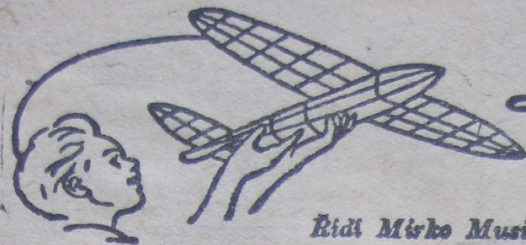
Pokračování příště

Zalétání

Zalétávejte za klidného počasí, nejprve klouzavý let a po správném zaklouzání postupným přidáváním obrátek seřídíte model i na motorový let. Správné nastavení výškového kormidla docílíte ohnutím hliníkového oka. Zatáčí-li se model do strany, posuňte tu polovinu křídla dopředu, na kterou se zatáčí. Správný sklon vrtule docílíte vypodložením nebo obroušením špalíčku, ve kterém je uložena osa vrtule. Při natáčení vyjměte špalík z prvé přepážky a natáhněte gumový svazek (podle jakosti gumy). Potom teprve natáčíte. Nejprve na menší počet otáček a chyby v seřízení ihned opravujte.

Budete-li stavět přesně a pečlivě, překvapí vás „Stopař“ pěknými výkony, hlavně krásným klouzavým letem.

Rídí Mírko Musil

Létající modely

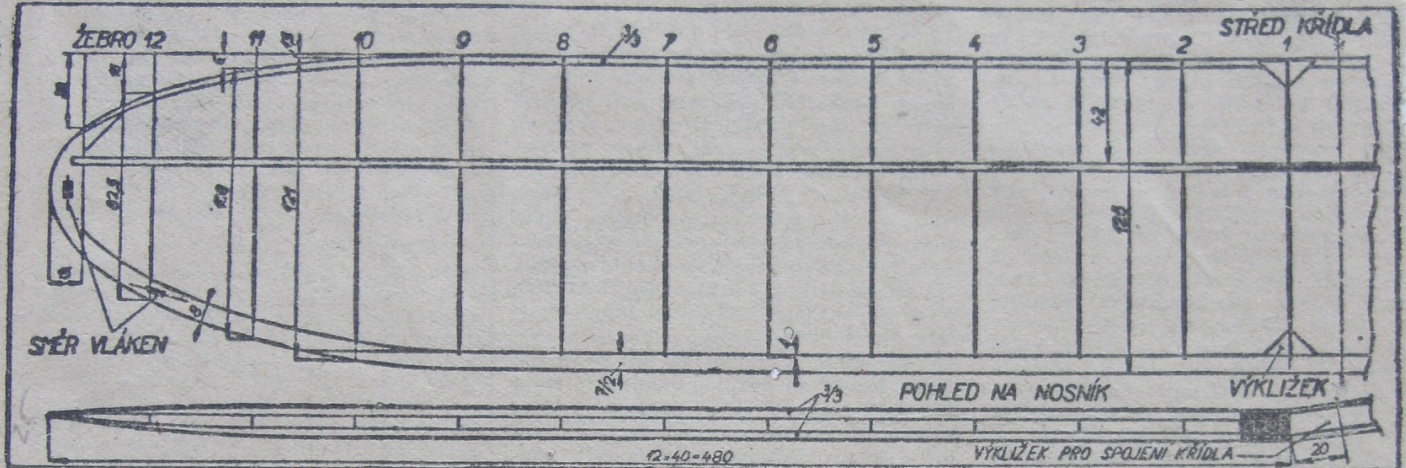
„Stopař“

Samonosný hornoplošník

Sestrožil R. Čížek

Na hotový trup nasadíte kormidla, vtul, gumový svazek, a vývážíte. Podklá-

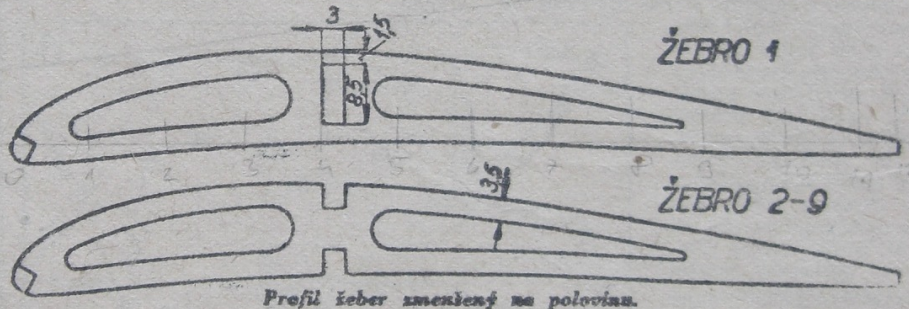
Z použití různého materiálu nelze určit předem přesně těžiště, stejně jako váha bude kolísat. Užitím bambusu ušetříte něco na váze, stejně i balsou. Na potah neuzívejte t. zv. voskového papíru, poněvadž při nárazu praská a špatně se vypíná.

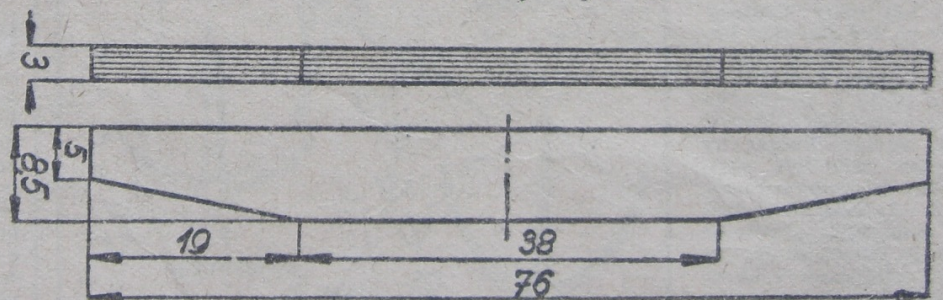
dáte trup pod horními podélníky, až bude model v rovnováze. Toto místo si označíte. Vzhledem k větší váze zadní poloviny trupu polepením výškovky posunete těžiště ještě asi o 1 cm dozadu. Křídlo posadíte tak, aby těžiště letounu přišlo 64 mm od náběžné hrany křídla. Na horní podélníky trupu si naznačte náběžnou a odtokovou hranu křídla a pod ně nalepte 2 nosníčky 3/3 — 55 mm dlouhé. Pod náběžnou lištu vlepte špalíček balsy přes celou šířku trupu. Možno použít též korek. Křídlo se připevní na trup gumou.

Před polepením modelu obrousíte všechna místa spojů, abyste docílili hladký povrch. Trup polepíte normálním způsobem, stejně jako kormidla. Křídlo polepíte nejprve zespodu. Potah se nalepí také na žebra. Dejte pozor, zda je potah na všech přilepen. Teprve po zaschnutí polepíte hřbetní stranu křídla.

Když je model potažen, nastříkáte jej stejnoměrně vodou a necháte v teple uschnout. Pak jej natřeme zaponem nebo čokolakem.

Profil žebra zmenšený na polovinu.

Rídí F. Wild.

9. hodina

V dnešní hodině přibereme písmena:

V = ...

Cvičte: vino — vision — havana —
nive — honved — chvastati — tachov
— váha — tetanus — vista —
avia — viva — diana — stadium —
venus — sodoma — ind — anaha —

vivise — váhati — tahati — otava —
adis.

W = ...

Cvičte: watt — wendeta — wineta —
anoda — weto — wades — dawem.
A teď cvičte všechno ještě jednou po-
zpátku: mewad — sedaw — otew — ado-
wa — ateniw — atednew — ttaw.

Zdá se vám to směšné a přímo ne-
smyslné, že ano? Tak se však cvičit musí,
aby se uměla zachytiti i slova cizí, kte-
rých se nemůžeme domysliť.

Zkratky.

Již ve třetí hodině jsem se zmínil
o radiotelegrafních kódech. Podíváte-li
se do seznamu kódů a zkratk, zatočí se

vám hlava. Nebojte se však, v praxi to
není tak zlé. Umět můžete pouze část
Q-kodexu a několik zkratk. Ty však
musíte umět bezvadně. Učte se jim s ka-
marádem. Značky jsou proti morseovce
ve výhodě, neboť se dají učít i na ulici,
kde nemáte bzučáku.

Každou skupinu kódu můžete použít
ve dvou tvarech, a to v základním, kdy
platí význam uveřejněný v Mezinárodní
signální knize, a ve tvaru otázky, když
skupinu zakončíte otazníkem.

Na př.: QRS = vyslejte pomaleji (když
sami nestačíte chytati). Myslíte-li, že ne-
stačí chytati radiotelegrafista na druhé
stanici, otážete se: QRS? = mám vyslati
pomaleji? (Pakráč. přístř.)